

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W SANOKU NA LATA 2010-2012

I. PODSTAWY PRAWNE I PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2010-2012, został opracowany w oparciu o:

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2010.
2. Wojewódzki Program Podkarpacki Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2011.
3. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 Nr 179 poz. 1485 art.10 z późn. zm.) zwaną dalej ustawą, która nakłada na gminę obowiązek uchwalania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz finansowanie działań związanych z jego realizacją.

Zgodnie z art. 10. 1. zadania należące do zadań własnych gminy, obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

II. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH W GMINIE MIASTA SANOKA- NA PODSTAWIE DIAGNOZY WSTĘPNEJ.

Badania ogólnej populacji mieszkańców miasta Sanoka przeprowadzone w 2009r. wykazały, że prawie połowa Sanoczan (47,6 %) uznała narkomanię za ważny problem społeczny. Narkomanię wskazano jako czwarty w kolejności problem społeczny pod względem ważności w kraju. Najbardziej rozpoznawalnym środkiem odurzającym jest marihuana, o której słyszała zdecydowana większość ankietowanych (97,2 %) i równocześnie ponad połowa mieszkańców Sanoka (58 %) uznała ten środek za najłatwiejszy do zdobycia. Generalnie w opinii znaczącej części mieszkańców miasta zdobycie w nim wybranych środków narkotycznych nie nasuwa zbyt dużych trudności. W dychotomicznej ocenie osoby narkomana przebiegającej pomiędzy dwoma przeciwstawnymi sobie kategoriami: zagrażająca – wymagająca wsparcia, wśród respondentów zdecydowanie dominują ci którzy widzą w nim bardziej pacjenta (70 %) w stosunku do prawie niezauważalnej grupy (2,4 %), która widzi

w nim bardziej kryminalistę. Ponad połowa respondentów (55,8 %) jest przekonana, że władze w Sanoku są zainteresowane przeciwdziałaniem zjawisku używania narkotyków, większość (63,4 %) deklaruje, że wiedziałaby gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z ich bliskich miał problemy z narkotykami. Zaskakująco wysoki jest odsetek ankietowanych (80,2 %), którzy zgadzają się z twierdzeniem, że w sprzyjających okolicznościach każdy młody człowiek może sięgnąć po narkotyk, jeżeli odniesiemy go do przekonania dużej grupy rodziców co do tego, że jest niemożliwe żeby ich dzieci spróbowały marihuany (24,8 %), bądź, że jest to mało prawdopodobne (34,6 %). Ocena różnych problemów związanych ze zjawiskiem narkomanii w ciągu ostatnich 4 lat w Sanoku przez osoby biorące udział w badaniu sprowadza się raczej do przekonania, że ich skala systematycznie się zwiększa. W opinii 41 % respondentów liczba narkomanów w mieście wzrosła w analizowanym okresie, ponad połowa (55 %) jest przekonana, że wzrosła także liczba osób eksperymentujących z narkotykami.

Badania szkolne przeprowadzone na przełomie 2008 r. i 2009 r. w sanockich szkołach podstawowych, gimnazjach i ponadgimnazjalnych wykazały, że zdecydowana większość uczniów (62,5 %) jest zdania, że zjawisko używania narkotyków jest poważnym problemem w środowisku szkolnym. Znacząca grupa (38,8 %) zetknęła się w swoim środowisku szkolnym z osobami, które używają narkotyków i zna osobiście takich ludzi. Większość spośród przebadanych sanockich uczniów (40,5 %) jest przekonana, że zdobycie w Sanoku marihuany jest łatwe. Prawie co piątemu z nich (18,5 %) zdarzyło się w życiu używać marihuany, w ciągu ostatniego roku - 13,9 %, natomiast w okresie ostatniego miesiąca – 7,6%. Swoją pierwszą raz z marihuaną największa grupa uczniów (17,7 %) miała w wieku 14 – 16 lat i więcej, w tym 6 % w przedziale wiekowym 14-15 lat, odpowiadającym okresowi nauki w gimnazjum. Zdecydowana większość respondentów (72,2 %) nie ma wątpliwości co do tego, że marihuana jest narkotykiem, ale równocześnie odsetek tych młodych ludzi którzy nie mają w tej sprawie równie jednoznacznego przekonania jest niepokojąco wysoki – 27,7%. W tej drugiej grupie respondentów znajdują się zarówno uczniowie którzy uważają, że marihuana nie jest narkotykiem (7,3 %), nie mają w tym zakresie odpowiedniej wiedzy (8,7%), jak i ci którym trudno na to pytanie odpowiedzieć jednoznacznie (11,7 %). Tą grupę uczniów należałoby bezdyskusyjnie potraktować jako kandydatów na uczestników profilaktycznych zajęć informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki narkomanii. Spośród innych niż marihuana narkotyków respondenci wskazywali najczęściej następujące środki, które zdarzyło im się spróbować w ciągu całego życia: haszysz (5,6 %), inhalanty (3,8%), amfetamina (2,5 %), grzyby halucynogenne (1,8 %), sterydy anaboliczne (1,8 %), ecstasy (1,5 %), kokaina (1,2 %), heroina, w tym „brown sugar” (1,1 %), leki psychotropowe (1 %). W stosunku do dużej grupy uczniów biorących udział w badaniach (27,9 %) złożono w czasie ostatnich 12 miesięcy propozycję związaną z narkotykami. W zdecydowanej większości dotyczyła ona marihuany (89,9 %), co nawet w odniesieniu do wszystkich respondentów wypełniających ankietę stanowi znaczący odsetek (25 %), a to oznacza wprost, że co czwartemu uczniowi uczącemu się w sanockich szkołach w ciągu ostatniego roku proponowano marihuanę. Wśród młodych ludzi panuje powszechne przekonanie, że narkotyki są środkami „improwizowanymi”, w badaniach potwierdziło to 16,3 % młodych respondentów, którzy odpowiedzieli, że na imprezach na których bywają często, bardzo często lub nawet zawsze pojawiają się narkotyki.

W badaniach sondażowych przeprowadzonych za pomocą internetu z wykorzystaniem lokalnego portalu internetowego prawie połowa respondentów (46,78 %) postrzega zjawisko narkomanii jako duży bądź bardzo duży problem społeczny w Sanoku. W opinii internautów dotyczy on przede wszystkim młodych ludzi, uczniów uczęszczających do szkół: ponadgimnazjalnych (74,72 %) lub gimnazjów (54,10 %). Jako zdecydowanie najpopularniejszy narkotyk w Sanoku określono marihuanę (81,60 %), a następnie

amfetaminę (34,37%), grzybki halucynogenne (25,72 %), extasy (24,83 %), leki psychotropowe (23,28 %) oraz haszysz (19,73 %).

III. CELE PROGRAMU

Celem głównym jest zapobieganie i ograniczanie używania narkotyków i substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy Miasta Sanoka.

Cele szczegółowe:

1. Systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska narkomanii w mieście.
2. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki.
3. Zapobieganie wzrostowi zjawiska narkomanii i przyjmowania narkotyków poprzez działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą.
4. Przygotowanie rodziców, wychowawców i rówieśników do rozpoznawania i prawidłowego reagowania w sytuacji rozpoznanego problemu.
5. Zapobieganie zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży oraz studentów.

IV. ZADANIA WŁASNE GMINY NA LATA 2010-2012

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem przez:

- ❑ Wykonanie profesjonalnej diagnozy i prowadzenie monitoringu problemów narkotykowych w mieście.
- ❑ Analiza danych dotyczących problemu nowych substancji psychoaktywnych tzw. Dopalaczy oraz zbieranie danych od instytucji działających w obszarze rozwiązywania problemów narkotykowych.
- ❑ Konsultacje i pomoc rodzinom z problemem narkotykowym w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Narkotyków przy Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Sanoku.
- ❑ Umożliwienie osobom uzależnionym i ich rodzinom uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych korzystania z pomocy psychologicznej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

- ❑ Zajęcia warsztatowe wzmacniające więzi rodzinne - „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.
- ❑ Realizowanie godzin zajęć profilaktycznych, celowanych na rozwiązywanie problemów młodzieży gimnazjalnej - „Wczesna Interwencja Profilaktyczna”.
- ❑ Utworzenie grup wsparcia dla rodzin osób z problemem narkotykowym.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych :

- ❑ Realizowanie programu profilaktycznego dla młodszych dzieci „Cukierki”.
- ❑ Program profilaktyki rówieśniczej „Dojrzwianie bez narkotyków”- prowadzony przez Młodzieżowych Liderów.
- ❑ Spotkania informacyjne w szkołach dla rodziców nauczycieli i innych dorosłych.
- ❑ Szkolenia dla osób pracujących w obszarze problemów narkotykowych.
- ❑ Zakupy i dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
- ❑ Przygotowanie materiałów związanych z problematyką narkomanii dla lokalnych mediów.

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- ❑ Pomoc materialna dla policji w postaci zakupu narkotestów.
- ❑ Wspieranie działalności klubów młodzieżowych - jako programu alternatyw.

5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- ❑ Opracowanie i wdrożenie programu profilaktycznego dla osób z grup ryzyka, dotyczącego łączenia środków psychoaktywnych.
- ❑ Kontynuowanie poradnictwa dla środowiska młodzieży studiującej.
- ❑ Organizowanie konkursów, koncertów z wyraźnym przesłaniem profilaktycznym.
- ❑ Pomoc dla osób wychodzących z uzależnienia w budowaniu nowego wolnego od narkotyków życia.

V. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU.

1. Program będzie realizowany przez następujące jednostki:
 - a. Punkt Konsultacyjny Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej,
 - b. Punkt Informacyjno Konsultacyjny ds. Problemów Alkoholowych,
 - c. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - d. Punkt Pomocy Psychologiczno Prawnej dla osób doświadczających przemocy,
 - e. Komendę Powiatową Policji,
 - f. Straż Miejską,
 - f. Szkoły i placówki oświatowo - wychowawcze,
 - g. Sanocki Dom Kultury,
 - h. SP ZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień,
 - i. Świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne,
 - j. Organizacje pożytku publicznego,
 - k. Parafie,
 - l. Media Lokalne,
 - m. Inne wg potrzeb.
2. Realizacja programu będzie koordynowana przez przedstawiciela gminy wyznaczonego przez Burmistrza Miasta Sanoka.

VI . POSTANOWIENIA KOŃCOWE - EWALUACJA PROGRAMU

Zakres programu może być modyfikowany ze względu na potrzeby wynikające z przeprowadzonej aktualnej diagnozy oraz możliwości finansowych Gminy.

1. Spodziewane efekty wprowadzenia działań programu:
 - zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki oraz zwiększenie świadomości społecznej,
 - uzyskanie rzeczywistej wiedzy na temat oblicza narkomanii w mieście,
 - wypracowanie systemu współpracy wszystkich instytucji uczestniczących w programie,
 - poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin.
2. Sposób kontroli wykonanych zadań:
 - monitorowanie realizacji zadań programu,
 - coroczne sprawozdanie z realizacji zadań programu składane przez osobę odpowiedzialną za realizację programu dla Burmistrza Miasta Sanoka.

3. Wskaźniki ewaluacyjne:

- ❑ Liczba szkół objętych pomocą profilaktyczną.
- ❑ Ilość spotkań i liczba uczestników spotkań z rodzicami, nauczycielami.
- ❑ Liczba zrealizowanych zajęć profilaktyki rówieśniczej.
- ❑ Ilość osób szukających pomocy w problemach narkotykowych.
- ❑ Ilość edycji i uczestników warsztatów dla rodziców.
- ❑ Liczba osób korzystających z konsultacji, informacji i pomocy w punktach informacyjno-konsultacyjnych.
- ❑ Liczba konkursów o zdrowiu i jego zagrożeniach.
- ❑ Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa sprawdzana na podstawie badań ankietowych.
- ❑ Wysokość środków przeznaczanych w danym roku na działania profilaktyczne i interwencyjne.
- ❑ Ilość materiałów informacyjno edukacyjnych, artykułów prasowych i audycji w mediach.

VII. FINANSOWANIE

Na realizację programu w roku 2010 przewidziano kwotę 32 000, 00 zł.

Wysokość kwoty na kolejne lata będzie określona w następnych Budżetach Gminy Miasta Sanoka.